

Veileder for søknader om gjerder og anlegg i reindriften – for søkere

Innhold

Innhold	2
1 Søknad om gjerder og anlegg	4
1.1 Hvem kan søke om oppsetting av gjerder og anlegg	4
1.2 Søknadspliktige tiltak	4
1.3 Ikke søknadspliktige tiltak	4
1.4 Endring av eksisterende gjerder og anlegg	5
1.5 Distriktsplan, bruksregler og reindriftsplan.....	5
1.6 Forhold til eldre eksisterende gjerder og anlegg.....	5
1.7 Konsekvensutredning.....	6
2 Dette må søknaden inneholde	7
2.1 Beskrivelse av tiltaket.....	7
2.2 Situasjonsskart.....	7
2.3 Beskrivelse av det reindriftsmessige behovet.....	8
2.4 Størrelse av arbeidsgjerde	8
2.5 Lengde på sperregjerde	8
2.6 Reingjerder over 30 km.....	8
2.7 Miljømessig vurdering	8
2.8 Samtykke/uttalelse fra grunneier/bruksberettigede	9
2.9 Tiltak i verneområder	9
3 Søknadsprosessen og behandling i forvaltningsinstansene	10
3.1 Statsforvalterens oppgaver	10
3.2 Landbruksdirektoratets oppgaver	11
3.3 Reindriftsstyrets oppgaver	11
3.4 Landbruks- og matdepartementets oppgave	11
3.5 Klageinstans.....	11

Forord

Dette er en veileder for deg som søker om gjerder og anlegg i reindriften. Formålet med veilederen er å informere hva søknaden må inneholde og redegjør for hvordan din søknad behandles av de ulike forvaltningsinstansene.

Målgruppen for veilederen er reinbeitedistrikt, siidaer og reinlag. Veilederen er ment som et hjelpemiddel for deg som søker, slik at saksbehandlingen av søknaden blir så effektiv og riktig som mulig.

Publisert: 01.06.2026
Sist revidert: 01.06.2026

1 Søknad om gjerder og anlegg

Alle permanente gjerder og anlegg som settes opp, eller allerede er satt opp er søknadspliktig tiltak som krever godkjenning fra Landbruks- og matdepartementet (LMD).

Søknader om gjerder og anlegg i reindriften behandles etter reindriftsloven § 24. Det er statsforvalteren i det reinbeite- eller konvensjonsområdet som du tilhørere som er førsteinstans for behandling av søknaden. Søknaden skal også behandles i Reindriftsstyret før saken sendes til LMD.

Gjerder og anlegg som er godkjent etter reindriftsloven § 24 er unntatt krav etter plan- og bygningsloven, jf. forskrift om byggesak § 4-3 bokstav h, så lenge tiltaket er i samsvar med plan- og bygningsloven § 1-6 andre ledd, samt kommuneplanens arealdel og reguleringsplan.

1.1 Hvem kan søke om oppsetting av gjerder og anlegg

Reinbeitedistrikt og siida på vegne av reindriftsutøvere, samt reinlag kan søke om oppføring av gjerder og anlegg som er nødvendige for reindriften, i samsvar med reindriftsloven § 24 første ledd.

1.2 Søknadspliktige tiltak

Gjerder og anlegg i reindriften som planlegges å stå utover en sesong må ikke oppføres uten tillatelse fra Landbruks- og matdepartementet. Med «**sesong**» menes en del av årstidene sett i sammenheng med beitetidene, som vår-, sommer-, høst-, høstvinter- og vintersesong.

Punktliste nedenfor viser eksempel på ulike typer av gjerder og anlegg som er søknadspliktig og som krever godkjenning. Opplistingen er ikke uttømmende, det kan være andre typer av gjerder og anlegg som kommer inn under bestemmelsen:

- Beitehage
- Broer
- Merkegjerdeanlegg
- Slakteanlegg
- Sperregjerder
- Kombinert gjerdeanlegg (for merking, skilling og til uttak av slakterein).
- Fangarm/ledearm
- Feltslakteanlegg

Begrepet «andre anlegg» er ikke definert i verken lov eller forarbeider og må vurderes ut fra hver enkelt sak og hvor nødvendig anlegget er for driften. Det er ikke alltid slik at ethvert anlegg som benyttes av reindriftsutøverne i tilknytting til reindrift kan anses som nødvendig etter reindriftslovens bestemmelser. Tiltak som faller inn under «andre anlegg» kan eksempelvis være parkeringsplass/snuplass som kan ha en betydningsfull for driften.

1.3 Ikke søknadspliktige tiltak

Midlertidige gjerder og anlegg som settes opp og tas ned i løpet av en sesong, og som ikke settes opp igjen på samme sted er tiltak som ikke er søknadspliktig i henhold til reindriftsloven § 24. Dersom du setter opp et midlertidige gjerder og anlegg må hensyn tas til omgivelsen, og gjerdene skal ikke settes opp på en måte som risikerer skader eller ulemper for miljø eller naturmangfold.

1.4 Endring av eksisterende gjerder og anlegg

Endringer som flytting, utvidelse eller oppgraderinger av eksisterende gjerder og anlegg kan være søknadspliktig, dersom forutsetningene som lå til grunn for tillatelsen er endret. I saker der det er stilt krav til konsekvensutredning, skal det også vurderes om endringen eller utvidelsen krever ny konsekvensutredning. Endringer må vurderes ut fra hver enkelt sak, da endringen eksempelvis kan gi behov for:

- en ny høring,
- en ny vurdering med hensyn til virkningene for miljø-, kultur- og natur,
- en ny vurdering om endringen påvirker grunneieren eller andre rettmessige interesser negativt,
- en ny konsekvensutredning.

Ta kontakt med statsforvalteren i ditt reinbeite- eller konvensjonsområde om du er usikker på om tiltaket er søknadspliktig.

1.5 Distriktsplan, bruksregler og reindrifftsplan

De gjerder og anlegg som det søkes godkjenning for må være beskrevet i distriktsplan og i bruksregler for reinbeitedistriktene. Dersom tiltaket ikke er beskrevet i distriktsplan, men distriktet er positive til oppføring av omsøkt tiltak må bekreftelse fra distriktsstyret vedlegges søknaden.

Distriktsplanen skal inneholde oversikt over alle gjerder og anlegg av permanent art, og så vidt mulig også gjerder av midlertidig art, jf. reindrifftsloven § 62.

Bruksreglene skal inneholde oversikt over bruk og vedlikehold av alle gjerder og andre fellesanlegg, jf. reindrifftsloven § 57.

Reinlag kan utarbeide en reindrifftsplan, som innholdsmessig er tilnærmet likt distriktsplan.

1.6 Forhold til eldre eksisterende gjerder og anlegg

Dersom distriktet/siidaen skal få et eldre eksisterende gjerde eller anlegg formelt godkjent må du søke på lik linje som søknader av nye tiltak, i tråd med reindrifftsloven § 24. Et reindrifftsgjerde som er satt opp permanent og som ikke søkes om godkjenning for, skal rives.

Dersom du har dokumentasjon som tyder på en tidligere godkjenning eller dokumenter som viser til historisk bruk av anlegget bør dette vedlegges søknaden. Disse dokumentene er et viktig grunnlag i forvaltningens vurdering ved behandling av søknader om godkjenning av eldre eksisterende gjerder og anlegg. Dersom anlegget er etablert før år 2000 anbefaler vi at du tar kontakt med [Statsarkivet i Tromsø](#) for å se om de kan finne gamle dokumenter hos dem.

For bekreftelse på langvarig bruk av anlegget kan opplysninger innhentes fra eksempelvis næringen, forvaltningen eller kommunen. I tillegg kan gamle flybilder fra området være et godt grunnlag som dokumentasjon som viser historisk bruk av anlegget, dersom anlegget er synlig i kart.

Dersom du allerede har en godkjenning for anlegget, er det ikke nødvendig å søke på nytt, da tidligere vedtak gjelder. Dersom du ønsker å gjøre endringer av anlegget må du fremvise godkjenningsvedtak i søknaden.

1.7 Konsekvensutredning

Dersom du søker om et tiltak som overstiger 30 km med gjerde, faller tiltaket innenfor kravet om konsekvensutredning, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 8, jf. vedlegg II pkt. A1 bokstav h. I slik tilfelle må det gjøres en vurdering om tiltaket kan få vesentlig virkning for miljø eller samfunn. Den samme vurderingen gjelder for søknader om utvidelser eller endringer av gjerder som overstiger bruk av gjerder over 30 km.

Det er ikke tydelig definert i forskriften hva som inkluderes i begrepet «30 km reingjerde». Tiltaket faller inn i kravet om konsekvensutredning dersom det ved etablering av et sammensatt gjerdeanlegg, inkludert både sperregjerde og arbeidsgjerde overstiger 30 km.

2 Dette må søknaden inneholde

Søknaden må være tilstrekkelig opplyst før vedtak treffes, iht. forvaltningsloven § 17.

Landbruksdirektoratet anbefaler derfor at du bruker [søknadsskjemaet](#) som er tilgjengelig digitalt på Landbruksdirektoratets hjemmeside, slik at alle de nødvendige opplysningene og obligatoriske dokumenter oppgis i søknaden.

Søknaden skal inneholde opplysninger som viser blant annet at:

- du har rett til å utøve reindrift,
- du har rettigheter der anlegget er søkt oppført,
- du har et reindriftsfaglig behov for søkt tiltak,
- det er vedlagt minimum **to** kart som viser omsøkt tiltak, dvs. et oversiktskart og et detaljkart,
- det er vedlagt dokumentasjon på om grunneier eller bruksberettigede i området har blitt forelagt søknaden, og om de har gitt sitt samtykke til tiltaket eller ikke.

Dersom tiltaket krever det, skal søknaden inneholde:

- en konsekvensutredning,
- dokumentasjon på at det er gitt tillatelse fra vernemyndighet til bygging i verneområder.

I punktene 2.1 til og med 2.9 fremkommer de punktene som søknaden må inneholde.

2.1 Beskrivelse av tiltaket

Det er viktig med en tydeliggjøring og redegjørelse over det omsøkte tiltaket, hva tiltaket skal brukes til, behov og valg av plassering. Det skal redegjøres for alle de ulike delene av anlegget som omfattes av søknaden, både skriftlig og i kart, for å unngå uklarheter og misforståelser.

Om det søkes om både nye og eksisterende deler i et anlegg må det presiseres hva som er nytt og hva som er eksisterende.

2.2 Situasjonkart

Det er viktig at det vedlegges tydelige kart som viser omsøkt tiltak. I søknaden skal det vedlegges to kart i forskjellige målestokk som viser anlegget det søkes om:

1. **Et kart i målestokk ca. 1:50 000:** Dette kartet skal vise en oversikt over anleggets plassering i terrenget. Et oversiktskart gir en god oversikt over det området anlegget plasseres i, slik at hensyn til nabogrenser, reinbeitedistrikt og andre hensyn kan settes i sammenheng med omsøkt tiltak.
2. **Et kart i målestokk ca. 1:5000:** Dette kartet skal vise flere detaljer av anlegget. Her skal anlegget tegnes inn med alle de rom i arbeidsgjerdet, beitehager, ledearmer etc. slik at det tydelig fremgår hvordan anlegget skal bygges og hvor anlegget skal plasseres.

Det finnes flere sider du kan hente kart fra for å tegne inn omsøkt tiltak, eksempelvis:

- [Kilden \(NIBIO\)](#)
- [Norgeskart](#)
- [Kommunekart](#)

2.3 Beskrivelse av det reindriftsmessige behovet

Søker må redegjøre og begrunne det reindriftsmessige behovet for omsøkt tiltak, og forklare hvorfor tiltaket er nødvendig for å dekke dette behovet. Det må redegjøres for vurderingene som er gjort ved valg av plassering og hvordan tiltaket fremstår som minst mulig skjæmmende og medfører minst mulig skade eller ulempe for grunneieren eller andre rettmessige interesser.

Momenter som kan inngå i en helhetsvurdering for det reindriftsmessige behovet er:

- Hva anlegget skal brukes til.
- Nåværende gjerde- og anleggssituasjon til søker.
- Om gjerdet/anlegget er omtalt i bruksreglene/distriktsplan.

2.4 Størrelse av arbeidsgjerde

Ved redegjørelse av størrelse på arbeidsgjerde (ikke inkludert sperregjerder) er det tilstrekkelig at det oppgis omtrent størrelse på hele anlegget, det er ikke behov for at størrelse på enkelte rom i anlegget skal oppgis i detalj. Størrelsen i areal kan beskrives i målestokk som er mest hensiktsmessig, eksempelvis i m², km² eller omkrets.

2.5 Lengde på sperregjerde

Lengde på sperregjerdet fra ende til ende kan oppgis både i meter eller i kilometer.

2.6 Reingjerder over 30 km

For søknader om tillatelse til gjerder på mer enn 30 km skal det gjøres en vurdering om tiltaket kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn, se mer info på punkt 1.6. Det er søker som skal gjøre en foreløpig vurdering om tiltaket krever en konsekvensutredning. Denne vurderingen skal vedlegges søknaden.

Statsforvalteren oversender din vurdering videre til Landbruksdirektoratet, som er ansvarlig myndighet etter forskrift om konsekvensutredninger, og avgjør i samråd med statsforvalteren om det skal stilles krav til konsekvensutredning eller ikke. Dersom Landbruksdirektoratet stiller krav til konsekvensutredning, skal søknaden ikke tas til behandling av statsforvalteren før konsekvensutredningen er ferdigstilt.

2.7 Miljømessig vurdering

Alle søknader om gjerder og anlegg skal vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12, jf. § 7. Statsforvalteren vurderer omsøkt tiltak etter en fagkyndig vurdering av de samlede miljømessige virkninger sammenholdt med det reindriftsfaglige behovet for omsøkt tiltak.

På følgende karttjenester kan man undersøke om tiltaket berører registrerte natur- og kulturlandskapsverdier:

Naturverdier og naturmangfold:

- [Naturbase](#) (Eks. på kartlag: Naturvernområder, naturtyper/naturmangfold, Arter og artsforvaltning, og Landskap).
- [Artskart \(Artdatabanken\)](#)
- [Skogportalen](#)

Kulturlandskapsverdier/kulturminner:

- [Riksantikvarens kulturminnesøk](#)

2.8 Samtykke/uttalelse fra grunneier/bruksberettigede

Dersom det har vært kontakt med grunneiere og/eller bruksberettigede om etablering av omsøkt tiltak skal skriftlig bekreftelse vedlegges søknaden.

Grunneier eller andre bruksberettigede kan motsette seg at det oppføres permanente gjerder eller anlegg på eiendommen. Dersom de kan på særlig rettsgrunnlag foreligge rett til gjerder og anlegg kan departementet, i henhold til reindrifstloven § 24 andre ledd siste punktum, gi tillatelse til oppføring av gjerde og anlegg mot at det skal utbetales vederlag til grunneier eller bruksberettiget.

2.9 Tiltak i verneområder

Søknader om gjerder og anlegg i verneområder krever tillatelse fra vernemyndighetene. Ta kontakt med statsforvalteren for veiledning om hvordan man søker om tillatelse hos rett vernemyndighet.

3 Søknadsprosessen og behandling i forvaltningsinstansene

Søknaden behandles hos flere forvaltningsorgan før endelig vedtak fattes av Landbruks- og matdepartementet.

I punktene 3.1 til og med 3.5 gis en kort oversikt over de ulike forvaltningsorganenes oppgaver i saksprosessen ved behandling av din søknad.

3.1 Statsforvalterens oppgaver

Statsforvalteren er førstelinjemyndighet for behandling av søknader om gjerder og anlegg i reindriften, og søknaden skal sendes til statsforvalteren i det reinbeite- eller konvensjonsområde du tilhører. Statsforvalteren gjør en vurdering av søknaden og kontrollerer at de nødvendige opplysningene er oppgitt.

Er søknaden komplett sender statsforvalteren søknaden på høring til berørte parter og internt hos miljøavdelingen. Berørte parter vil være kommuner, fylkeskommuner, grunneier(e), bruksberettigede, Sametinget, kulturminnemyndigheter, vernemyndigheter, reinbeitedistrikt og andre rettmessige parter. Høringsfristen bør være minimum fire uker. Dersom det er stilt krav om en konsekvensutredning skal høringsfristen være minimum seks uker.

Når høringsfristen er over foretar statsforvaltere en helhetligvurdering av uttalelsene, og veier fordeler og ulemper som tiltaket vil medføre, herunder:

- Vurdering av plasseringen det er søkt om.
- Vurdering av de reindriftsfaglige behovene for tiltaket.
- Vurdering av de miljømessige konsekvensene av tiltaket.
- Vurdering av reindriftsmessige konsekvensene for tilgrensende siidaer og reinbeitedistrikter.
- Vurdering opp mot bruksregler, distriktsplan, reindriftsplan, gjeldende kommuneplan og reguleringsplaner samt forholdet til berørte interesser.
- Vurdering av om eventuelle ulemper kan avhjelpes ved avbøtende tiltak, endringer i tiltaket eller en godkjenning med vilkår er nødvendig.
- Vurdering om tiltaket er et «større anlegg».

Med begrepet «større anlegg» menes tiltak som vurderes å beslaglegge betydelige arealer og antas å ville medføre miljømessige virkninger, men som er under terskelen for krav om konsekvensutredning. Eksempler på slike anlegg er arbeidsgjerder med eller uten beitehage og korridorer, samt sperregjerder som strekker seg over flere kilometer, men under 30 km. I slik tilfelle skal statsforvalteren gi en fagkyndig vurdering av de samlede miljømessige virkninger, sammenholdt med det reindriftsfaglige behovet for anlegget, jf. reindriftsloven § 24 annet ledd.

Når saken er godt nok utredet og vurdert oversender statsforvalteren sin tilrådning av søknaden til Landbruksdirektoratet for videre behandling.

3.2 Landbruksdirektoratets oppgaver

Landbruksdirektoratet kontrollerer at de formelle vilkårene er oppfylt. Er søknaden fullstendig utredet og alle nødvendige opplysninger og dokumenter er belyst i saken forbereder Landbruksdirektoratet saken for behandling i Reindrifststyret.

Dersom Landbruksdirektoratet ser at det er formelle mangler ved oversendelsen av søknaden, tar Landbruksdirektoratet kontakt med statsforvalteren eller søker for avklaringer.

3.3 Reindrifststyrets oppgaver

Reindrifststyret er faglig rådgiver i forvaltningen som gir sin anbefaling i saken med utgangspunkt i saksforberedelsen fra Landbruksdirektoratet. Dersom Reindrifststyret fatter vedtak i saken, oversendes saken til Landbruks- og matdepartementet for videre behandling.

Dersom Reindrifststyret mener at saken har formelle mangler utsettes saken, slik at Landbruksdirektoratet får mulighet å komme med ytterligere opplysninger.

3.4 Landbruks- og matdepartementets oppgave

Landbruks- og matdepartementet er endelig vedtaksmyndighet i saken. Vedtak fra departementet kan overklages. Klagefristen er på tre uker, og påklages til Kongen i statsråd.

Dersom departementet mener at saken ikke er godt nok utredet sendes saken tilbake til Landbruksdirektoratet for videre behandling av saken. Direktoratet vurderer tilbakemeldingen fra departementet, og avgjør om saken kan behandles på direktoratsnivå eller om saken må sendes tilbake til statsforvalteren.

3.5 Klageinstans

Ved klage på vedtak fra Landbruks- og matdepartementet skal departementet vurdere saken på nytt. Dersom departementet opprettholder sitt vedtak sendes saken videre til Kongen i statsråd som er klageinstans i saken.

LANDBRUKSDIREKTORATET

POSTADRESSE:

Postboks 56, 7701 Steinkjer

TELEFON:

78 60 60 00

E-POST:

postmottak@landbruksdirektoratet.no

LANDBRUKSDIREKTORATET OSLO

BESØKSADRESSE:

Innspurten 11 D, 0663 Oslo

LANDBRUKSDIREKTORATET ALTA

BESØKSADRESSE:

Løkkeveien 111, 9510 Alta

LANDBRUKSDIREKTORATET STEINKJER

BESØKSADRESSE:

Skolegata 22, C-bygget, 7713 Steinkjer

www.landbruksdirektoratet.no